

Emlékezzünk a 100 éve született

*Akócsi Ágnes dombormű
BOMI aula -1978. Hadik Magda*

1948.

*Akócsi Ágnes dombormű
Bölcsőde Múzeum - 2002.újraállítva*

Akócsi Sándorné sz: Lengyel Ágotára (1926-1973)

Elemi Népiskola 1933-1936

Pázmány Péter Tudományegyetem leckekönyvéből 1947.

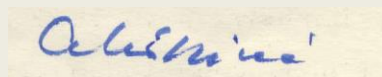
Repülési naplóból 1948.

Önéletrajzából részlet – 1968.

1926. január 26-án született Szegeden. Apja városi hivatalnok volt. 1935-ben a szegedi leánykollégiumban tanult, majd a Budapesti Állami Óvónőképzőben képesítő vizsgát tett 1944. április 14-én. Pályáját óvónőként kezdte a Bács megyei Kulán. 20 évesen, 1946-ban került a Népjóléti Minisztériumba, ahol haláláig dolgozott különböző beosztásokban. 1951-től a gyermek-egészségügyi vonalon, s így került kapcsolatba a bölcsődékkal, melynek elkötelezett híve lett. Munkájához szükségesnek tartotta, hogy diplomát szerezzen az ELTE Bölcsészstudományi Karán (1955.), de azt is, hogy csecsemő- és gyermekgondozói oklevele legyen (1958). 27 évig dolgozott az Egészségügyi Minisztériumban felelős beosztásban. Hosszas betegség után életének 47. évében elhunyt (1973.02.03.)

Kitüntetései:

- Az egészségügy kiváló dolgozója
- Munka Érdemrend bronz fokozata

Akócsi Sándorné - Ági aláírása

Akócsi Ági 1970. (45 éves)

442-2008 számon – Bölcsődei Múzeumba nyilvántartott

Dr. Polónyi Erzsébet: Búcsúbeszéd Akócsi Sándorné halálára – Budapest, 1973. febr. 19.

„A Bölcsődék Országos Módszertani Intézete, Magyarország valamennyi bölcsődéje, és mindazok nevében, akik ismertek, tiszteltek és szerettek, búcsúzom Tőled Akócsi Ági, búcsúzom Tőled az embertől. Mert igaz ember voltál, olyan tulajdonságokkal, melyek mindig példaként fognak előttünk állni, ezek: munka, kötelesség, tudás, megértés, szeretet.

Munkád egyben hivatásod és szenvedélyed is volt. Közel 3 évtizedig dolgoztál ugyanazon a helyen, ugyanazzal a feladattal, az intézményekben gondozott csecsemők és kisdetek ellátásának a tökéletesítésén. Az intézmények közül is különösen kiemelten a bölcsődékért.

Korán megértetted és magadévá tetted azt az elvet, hogy a legérzékenyebb életkorban jól gondozni csak akkor lehet, ha a munka minősége kiváló. Ezt később úgy fogalmaztad meg: nem arról kell vitatkozni, hogy a bölcsőde, mint intézmény jó-e, vagy rossz, hanem arról, milyen módon lehet az egyes bölcsődék munkájának a színvonalát emelni, hogy az egyes bölcsődék

munkája között ne legyen különbség. Ez a munka, ez a feladat töltötte ki az életedet és vált céloddá.

Te fogalmaztad meg a Vezető Bölcsőde hálózat szervezetét, feladatait, és harcoltál azért, hogy az egységes elvek és módszerek kidolgozására hivatott központi intézet a BOMI, a Te BOMI-d megvalósuljon. A magot elültetted, a palántát ápolgattad, de a fa lombosodását, gyümölcsének érését már nem érhetted meg.

Kötelességtudásod példamutató volt, mindig, minden körülmények között teljesítetted kötelességedet. Halálos ágyadon diktáltad le munkatársaidnak a Vezető Bölcsődék Működési Szabályzatának tervezetét mivel nem hagyott nyugodni a gondolat, hogy ez esetleg a Te betegséged miatt késik.

Szereteted olyan volt, mint az örökké égő láng, mely mellett mindnyájan melegedhettünk, melyből mindnyájan új erőt nyertünk. Későn vettük észre, hogy az izzás a Te életedet is felemészt, és mikor észrevettük, már nem tudtunk rajtad segíteni, csak álltunk az ágyad körül tehetetlenül és Te akkor is sugároztad ránk a szereteted.

A halállal csak a test semmisül meg, a munka eredménye, a mű és ebben az ember emléke tovább él. Megszüntek a fájdalmak, a kínok, Te Akócsi Ági elmentél, de emléked élni fog míg bölcsőde lesz Magyarországon. Pihenj csendesen..... „

437-2008 számon - Bölcsőde Múzeumban nyilvántartott

Forrai Katalin: Személyes visszaemlékezés. Budapest, 1979. december 6.

„Huszonöt évvel ezelőtt találkoztam Akócsi Ágnessal, egy íróasztalokkal zsúfolt, szűk szobában, az Egészségügyi Minisztériumban. Egy szakanyag elkészítésére akart felkérni, a kicsinyek zenei nevelésével kapcsolatban. A munkát húzódtam elfogadni, mert bölcsődét akkor még nem ismertem. Egy óra múlva már lelkesedtem a feladat izgató távlatain, beláttam, hogy e fogékony kor milyen fontos a gyermek életében, megbeszéltük a bölcsődelátogatások idejét és elvállaltam a felkérést. Zenetanár kollegáim megmosolyogtak, hogy hogyan akarunk mi zenei nevelést csecsemőkorban kezdeni. Egyetlen ember volt, Kodály Zoltán, aki a munkára biztatott és örült, hogy a „hivatalban” olyan emberek dolgoznak, akik megértik, hogy a nevelés – a zenei nevelés is – a gyermek születése pillanatában kezdődik.

A sokféle szakember közül én csak egy kis részterület képviselője voltam, de ugyanúgy tudott lelkesíteni kitűnő orvosokat, gondozónőket, mérnököket, kertészt, pszichológust is, hogy tudásukat és munkájukat a kicsinyek jobb fejlődésének szolgálatába állítsák.

Szívósan, és céltudatosan harcolt a bölcsődék ügyéért évtizedekig, annak számszerű és szakmai fejlesztéséért. Hosszú időre meghatározza a bölcsődék munkáját a Makarenkó utcában létrehozott színvonalas bölcsődevezetőképzés – ahol, kb. 400 vezető végzett-, a módszertani kutatások központja BOMI, a megyék továbbképzését szolgáló igényes, színvonalas módszertani bölcsődék.

Tiszteltem, és szerettem azért, mert az emberek között nem tett különbséget. Egyformán türelmes, kedves, és segítőkész volt a vidéki gondozónővel, és a magas hivatali beosztású tárgyaló felé. Mindig volt ideje mindenki számára, és biztató szava, ha kellett.

Vidám volt, jó humorú, szeretett nevetni, haragudni, tréfálni, aggódni, gondoskodni a családjáról, és a bölcsődei ügyekről. Szó nélkül tudott testi fájdalmat tűrni, ember volt.

Fáj, hogy nincs már közöttünk – és élete munkájának gyümölcsét, a fejlődő bölcsődék szép eredményeit nem láthatja, - de jól esik rá emlékezni. Ha rá gondolok, előttem nem a hosszú betegségtől elgyötört arca jelenik meg – utolsó napjaiban is még a bölcsődék működési szabályzatán dolgozott – hanem a huncutul mosolygó szeme és sajátos hangja, ahogy felénk fordul: „Mi újság gyerekek?”

Azóta sok újság van Ági, de megpróbálunk úgy dolgozni, ahogy te megálmodtad, és megkívántad. „

Dr. Koncz József: Akócsi Ágnes emlékére - részlet

Még ma is hatása alatt vagyok annak a hangulatnak, amelyet az Akócsi Ágnes Díj átadó ünnepségen tapasztaltam Szombathelyen a Bölcsődék II. Kongresszusán. Az volt a benyomásom, hogy a jelenlévők döntő többségének nem kell bemutatni a névadót, és azokat sem, akik első alkalommal kapták meg a Magyar Bölcsődékért Díjat. De olyan érzésem is volt, hogy vannak a teremben olyanok is, akik többet szeretnének tudni arról a személyről, és tevékenységéről, akinek a neve fémjelzi a Magyar Bölcsődék Egyesülete által alapított Díjat.

Ki volt Ő? Mit tett a bölcsődékért? Nem biztos, hogy erre a kérdésre én vagyok a legilletékesebb válaszolni és nem gondolom azt sem, hogy erre a válaszra nem kellett volna korábban sort keríteni. Igaztalanul elfeledkeztek róla halála után, pedig meggyőződésem, hogy a bölcsődei munka alapjai tőle eredeztethetők. Ő munkájával írta be magát a bölcsődék történetébe, a Díj pedig tovább élteti az emlékét.

Amikor felidézem személyét és munkáját, személyes emlékeimre hagyatkozom, amelyet több mint 10 éves kapcsolatom során szereztem róla. Abban a reményben teszem közkinccsé gondolataimat, hogy a leírtak megmaradnak az utódok emlékezetében, és példát adnak mindenkinek, akik szolgálni akarják a bölcsődék ügyét.

.....

Számos oka volt annak, hogy a bölcsődék fejlesztése központi feladattá vált, és a férőhelyek számának növelése része lett az állami terveknek.

Köztudomású, hogy 1945-ben mindössze 1.000 bölcsődei férőhely működött az országban, és 1970-ben már 40.000 állandó bölcsődei férőhellyel rendelkezünk. A mennyiségi fejlesztés tervezésének, és megvalósításának képviselője önmagában is igen nagy feladatot jelentett számára. De talán ennél többet a komplex bölcsődei koncepció kidolgozása, amely a bölcsődék építésével, szervezeti és működési szabályok meghatározásával, valamint a szakmai munka feltételrendszerének kidolgozásával és megvalósításával függ össze.

Tevékenységének fő területét szeretném bemutatni, amelyek az alapok lerakását jelentették.

1./ A bölcsődék építészete

A bölcsődék tervezésével, és építésével szemben olyan követelményeket támasztott, hogy az épületek a gyermekek számára otthon jellegű ellátást nyújtsanak, a bölcsődében dolgozók részére pedig a legkedvezőbb munkafeltételeket biztosítsák. Azt vallotta, hogy a bölcsőde épülete abban az esetben felel meg a célkitűzéseknek, ha maximálisan figyelembe veszi a bölcsődékre vonatkozó szakmai irányelveket, a gyermekek életkori sajátosságait, és biztosítja a gyermekek részére a megfelelő játszási, alvási, levegőztetési és tisztálkodási lehetőségeket.

Kezdetben – amíg nem voltak típustervek – személyesen konzultált a hozzáforduló városi vezetőkkel a bölcsődék tervezésével kapcsolatban. Én is ennek kapcsán ismerkedtem meg Vele, amikor 1962-ben elhatároztuk Szolnok városban új bölcsőde építését. Ez az egy találkozó elég volt ahhoz, hogy „megfertőzzön a bölcsődével” és 35 éven át szolgáljam a bölcsődék ügyét. Aki vele találkozott, nem tudott szabadulni bűvköréből. Így tudott megnyerni kiváló építészeket – köztük állami díjasokat és Ybl díjasokat – akik vállalkoztak a bölcsődei típustervek elkészítésére. Bölcsődetervezésünk rangos helyet foglalt el, mind a hazai, mind nemzetközi viszonylatban. 1967-ben jelent meg a Bölcsődék tervezése című kiadvány, amely nemzetközi viszonylatban is az egyetlen olyan irodalom, amely részletesen ismerteti a hazai és a szomszédos országok bölcsődetervezésének fejlődését és helyzetét.

1954-től tervezési irányelvekben határozták meg a bölcsődék építésével kapcsolatos szabályokat és követelményeket.

Az új típusú bölcsődék gyermekrészelei a szakmai követelményeknek megfelelően korszerűek, biztosítják a gyermekek ellátásának igényeit (mozgáslehetőség, szabadban altatás, játéktevékenység, stb.) és átgondoltak abból a szempontból is, hogy a gondozónő minél rövidebb úton, minél rövidebb idő alatt érje el a gyermekekkel a gondozási egység kapcsolódó helységeit. Az épületek éppen ezért földszintesek, a játszóudvarok az épületből közvetlenül megközelíthetők. A gyermekszobáknak közvetlen kijárata van a teraszra, amely a gyermekek kint altatását is szolgálja.

A vázolt elvek, azóta is érvényesek, és a tervezés alapjául szolgálnak.

Az épületek tipizálása után fontos feladatnak tekintette a korosztály fejlettségi szintjének megfelelő berendezések és bútorok megtervezését. 1969-ben kiadták az első önálló bölcsődei bútorkatalógust. Az otthonosság és a lakáskultúra érdekében a szobákban különböző faanyagból, a teraszon, a játékudivaron pedig fémből készültek a bútorok és a mozgásfejlesztő eszközök. Ma is ezek használatosak.

Vezetésével kidolgozták a bölcsődék játék alap felszerelési normáját.

2./ Szervezési és szakmai munka

Korszerű szervezési és működési szabályzat készült, amely a bölcsőde feladatait a gyermekek gondozását, és nevelését – ennek egységét – fogalmazta meg. Meghatározták a napirend fogalmát, és tartalmát. Országos programként fogalmazta a bölcsődék számára a folyamatos napirend megvalósítását, ennek megértését és elfogadtatását.

1967-ben Útmutató kiadására került sor, amelyben megfogalmazták a szülők és a bölcsőde kapcsolatának formáit, és tartalmát a bölcsődék nyitottá tételét a nyíltnapok bevezetésével.

A bölcsődei munka elveinek és módszereinek kidolgozásába, olyan munkatársakat vett maga mellé, mint Polónyi főorvosnő, Kabainé Huszka Antónia, Kereszturi Mária, és Forrai Katalin. Érzékenységet a gyermeknevelés iránt mi sem bizonyítja jobban, minthogy a zenei nevelés is része a nevelésnek, és ennek bölcsődei alkalmazásának kidolgozására kérte Forrai Katalint már az 50-es évek második felében.

3./ A gondozónők képzése, továbbképzése

Akócsi Ági tisztában volt azzal, hogy a gondozás-nevelés egységén alapuló bölcsődei munka csak akkor fog megvalósulni, ha a gondozónők szemlélete megváltozik, illetve erre a feladatra felkészítik őket. Egy sor intézkedést kezdeményezett a képzés, és a továbbképzés területén, amely ezt a célt szolgálta.

Döntő fordulatot hozott, hogy az Egészségügyi Minisztérium 1965-ben a gondozónőképzést egyéves időtartamról két évre emelte. A színvonal emelését szolgálta, hogy a képzés során magas óraszámmal oktatták a pszichológiai és pedagógiai témaköröket.

1969-től a bölcsődevezetők továbbképző tanfolyamán két fő téma szerepelt: a gondozás és a nevelés egysége, valamint a folyamatos napirend kialakítása.

1970-ben kiadták a bölcsődék továbbképzési tematikáját. Ezzel országosan szervezetté vált a továbbképzés tartalma, színvonala, és üteme.

A bölcsődék vezetésének szempontjából mérföldkövet jelentett az Egészségügyi Minisztériumnak az az intézkedése, hogy az 1970-ben beindulhatott a bölcsődevezető képzés, mint alapképzés. Felismerte már akkor, hogy a bölcsőde eredményes működtetése függ attól is, hogy a vezető milyen színvonalon tudja képviseli, a bölcsőde érdekeit.

4./ A bölcsődék felügyelete, irányító ellenőrzése, kutató munka

A bölcsődék életében történelmi jelentőségű volt a 22/1970. EüM. számú utasítás, mely az Országos Közegészségügyi Intézetkezelésében lévő bölcsődéből létrehozta a Bölcsődék Országos Módszertani Intézetét. Az intézet létrehozása Akócsi Ági bölcsődei koncepciójának fontos része volt, hiszen a módszertani továbbképző feladatok ellátását, a bölcsődei kutatásokat, a bölcsődék irányítását és ellenőrzését az Országos Intézet útján képzelte megvalósítani.

Ebben a munkában fontos szerepet tulajdonított a megyei és fővárosi kerületi módszertani bölcsődéknek, amelyek megvalósítását szorgalmazta.

Haláláig foglalkozott a fenti célokat szolgáló Országos Intézet végleges épülettervezésével, dolgozott a bölcsődék új szervezeti és működési szabályzatán, de már egyik megvalósítását sem érte meg.

Fáradhatatlanul, szívéből és céltudatosan harcolt a bölcsődék ügyéért. Ebben Őt semmi és senki nem tudta megakadályozni. Munkáját olyan emberi kapcsolatokra építette, amelyre a türelem, a kedvesség, és a segítőkészség volt jellemző. Neki nem lehetett nemet mondani, mert Ő is fogadó kész volt mindenki számára. Emberi nagyságát talán legigazabban Forrai Katalin fogalmazta meg egy visszaemlékezésében:

„Tiszteltem és szerettem azért, mert az emberek közt nem tett különbséget. Egyformán türelmes, kedves, és segítőkész volt a vidéki gondozónővel és a magas hivatali beosztású tárgyaló felével. Mindig volt ideje mindenki számára, és biztató szava, ha kellett. Vidám volt, jó humorú, szeretett nevetni, haragudni, tréfálni, aggódni, és gondoskodni családjáról és a bölcsődei ügyről. Szó nélkül tudott testi fájdalmat tűrni, ember volt.”

Szomorú, hogy fiatalon itt hagyta családját, és szeretett bölcsődéit. Az utódok kövessék ma is időszerű elgondolásait, mert fáradhatatlanul és céltudatosan harcolt a bölcsődék ügyéért évtizedekig. Tevékenysége alapján méltán nevezhetjük az újkori bölcsődék megalapítójának. Tisztelettel őrizzük emlékét.

*Dr. Koncz József igazgató főorvos
Magyar Bölcsődék Egyesületének elnöke*

Az előadás elhangzott a III. Bölcsődei Kongresszuson (Balatonfüred, 2000.10.19-20-21.)

Forrás: Akócsi Sándorné: Bölcsődék szervezésének időszerű kérdései – előadás anyaga

I. Országos Bölcsődei Ankét, Szolnok 1971.

* * *

Akócsi Ágnes-dombormű története

Akócsi Ágnes-dombormű (anyaga mészkő), készítette Hadik Magda 1978.

Elhelyezése: Bölcsődék Országos Módszertani Intézete (BOMI). A BOMI-t 1970-ben hozták létre és 1977-ben költözött a Tüzér utca 33-35. számú új épületébe (aula falára), ide készült a dombormű. Az Intézmény megszüntetése után a domborművet lebontották, átszállították új, méltó helyére (2002).

Újra állítása: A Bölcsődei Múzeumnak is helyet adó Gyermekkert Bölcsőde (1083 Budapest, Nagy Templom u. 3.) épületébe belépve baloldalon található a dombormű, 2002-ben újra állították a jelenlegi helyén, az első magyar bölcsőde 150 éves jubileumi megemlékezésén.

* * *

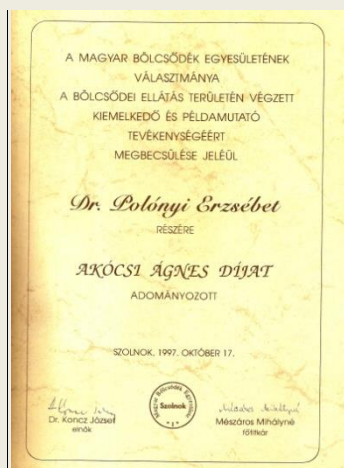
Főbb publikációi

- 319-2205 Akócsi Sándorné: Egy debreceni bölcsőde méltatása az Eü. Minisztériumból. Debrecen, 1968.
435-2008 Akócsi Ágnes önéletrajza (2 db) Budapest, 1968. május 16.
429-2008 Akócsi Sándorné: A bölcsődék fejlődése, helyzete. Népegészségügy c. folyóiratból Budapest, 1969.
927-2011 Akócsi Ágnes, Pikler Emmi és Polónyi Erzsébet jelentése az Európai Szocialista Országok Szakértői Értekezletéről. Szófia, 1971. márc.15-17.
459-2008 Akócsi Ágnes főelőadó és Galamb Erzsébet főmérnök: A BOMI feladatai (tanulmány) 1972. k.
460-2008 Akócsi Ágnes – L. Galamb Erzsébet: A bölcsődék és a BOMI működésének és tervezésének alapelvei. 1972. k.
864-2010 Akócsi Ágnes – L. Galamb Erzsébet: A bölcsődék tervezésének alapelvei és a BOMI feladatai. Népegészségügy, 1973. 54. sz. 43-48.p.
436-2008 Akócsi Ágnes életének és munkásságának ismertetése. Forrai Katalin összeállítása. Budapest, 1973.
438-2008 Akócsi Sándorné Lengyel Ágota gyászjelentése. Budapest, 1973. febr. 23.
441-2008 Búcsúbeszéd, Akócsi Ágnes temetésén hangzott el, Akócsi Sándor küldte el a BOMI-ba. Budapest, 1973. márc.16. Dr. Polónyi Erzsébet mondta el.
440-2008 Levél, amit Dr. Polónyi Erzsébetnek írt Ambrus Erzsébet, megköszönve az Akócsi Sándorné részére mondott búcsúbeszédet. Budapest, 1973. márc. 22.
434-2008 Előadás kézirat. Forrai Katalin írása. Az 1979. szeptemberi bölcsődei ankétra készült. BOMI Budapest, 1979. szept. 5-6.
437-2008 Forrai Katalin méltatja Akócsi Ágnest. Személyes visszaemlékezés. Bp. 1979.
439-2008 BOMI levele a Képző- és Iparművészeti Lektorátushoz, szobrok és emléktábla kérése. Budapest, 1976. nov. 22.

Akócsi Ágnes Díj alapítása

Plakett

Díjhoz levél

A plakettet Pogány Gábor Benő szobrászművész készítette (1996)

Tiszteletére a Magyar Bölcsődék Egyesülete a nevével egy életmű díjat alapított 1997-ben, melyet minden évben a Bölcsődék Napján április 21-én adnak át, 4 kiváló bölcsődei szakember részére.

Akócsi Ágnes díj adományozható

Azok a *bölcsődei területen dolgozó szakemberek* kaphatnak Akócsi Ágnes Díjat, akik kimagasló teljesítményt nyújtanak, és munkájuk eredménye az országos bölcsődei hálózat szakmai fejlődésére is kihat. A díj átadására évente kerül sor ünnepélyes keretek között, Akócsi Ágnes január 26-i születésnapja körüli napokban. Minden évben 4 fő részére adományozható díj.

A Szociális és Munkaügyi Miniszter 2010-ben április 21-ét a Bölcsődék Napjává nyilvánította, egyben intézkedett, hogy a bölcsődei dolgozók szakmai elismerései ezen a napon kerüljenek átadásra. Mi sem természetesebb, hogy Akócsi Ágnesre mi is emlékezni fogunk ezen a napon, és a díjat a továbbiakban a Bölcsődék Napján ítéljük oda és adjuk át.

Kiegészítés: Az első Akócsi Ágnes Díjat Dr. Polónyi Erzsébet, az 50-et Dr. Koncz József vehette át. 2022 februárjáig 100 fő kapta munkája elismerésül a díjat.

* * *

„A gyermekek szempontjából károsító tényezőket nem a bölcsőde intézményében, hanem az ellátás színvonalában kell keresni.” - mondta néhány évtizeddel ezelőtt már Akócsi Ágnes.

* * *

„A bölcsődékről és orvosairól szólva feltétlenül itt kell szólni Akócsi Sándornéről, akinek nevét az újkori bölcsőde-fejlesztés nagykönyvébe aranybetűkkel kell beírni, hiszen a 150 évvel ezelőtt élt személyiségek tetteivel hasonlítható össze hatalmas bölcsőde-fejlesztő munkássága. Legnagyobb felismerés, hogy az intézményi gondozásnak a kisgyermek személyiségére ható sokszor negatív hatását a gondozási, nevelési munka javításával, magas szintű szakmai tudással lehet kivédeni.” / Dr. Pintér Attila 2003./

Összeállította: Budapest, 2016.12.14.

Vokony Éva szakértő

Az anyag összeállításakor fiától, Akócsi Sándortól még az alábbi visszaemlékezést kaptam:

„Mit jelent számomra az Akócsi Ágnes díj?

Gyermekként, 5-6 éves koromban arról faggattam Anyámat, - miért nem élünk örökké?

Válasza az volt:

- Tudod, jönnek utánunk mások, akik jobbak, többet tudnak, ettől fejlődik a világ.

Akkor nem nagyon értettem, mégis elfogadtam, amit mondott.

Húsz éve, hogy a díjkiosztó ünnepségen találkozom, azokkal, akik sokat tesznek a bölcsődékért.

Előadások hangzanak el, hogy mi változott, minek, hogyan kell átalakulnia. Felemelő érzés megfigyelni egy szakma felemelkedését, a „bölcsisek” összehangolt munkáját.

Mostanra megértettem, amit Anyám hajdanában mondott, és örülök, hogy minden évben megismerhetem azokat, akikre Akócsi Ágnes akkor gondolt.

Budapest, 2017.12.22.

Akócsi Sándor”

A Magyar Bölcsődék Egyesületének felkérésére készítette Vokony Éva szakértő.

Budapest, 2026. 01. 26.